

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

Πειραιάς, 12/07/2023

Προς: Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Υπόψη: Πρόεδρου της Επιτροπής LIBE Juan Fernando LÓPEZ AGUILAR

Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα

Θέμα: Εφαρμογή των διατάξεων για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου σε θέματα Οικογενειακού Δικαίου

Αξιότιμες κυρίες & κύριοι,

Η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Παιδί με 2 γονείς» με διακριτικό τίτλο «A Child Needs 2 Parents Non-Profit Civil Society» έχει, μεταξύ των άλλων καταστατικών σκοπών της, ως βασικό αντικείμενο σύστασης και δράσης, την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και των γονέων στην οικογενειακή ζωή, τη διαφύλαξη των παιδιών από τη γονική αποξένωση, την ανάδειξη των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων που αυτή προκαλεί, τη νομολογική και νομοθετική καθιέρωση της συνεπιμέλειας (της ισότιμης και ισόχρονης ανατροφής των ανήλικων τέκνων από τους γονείς αυτών δυνάμει του Ν. 4800/2021) και τη θεσμοθέτηση οικογενειακών δικαστηρίων (στελεχωμένων από δικαστικούς λειτουργούς με εξειδικευμένες πανεπιστημιακές σπουδές και πλαισιωμένων από επιστήμονες ψυχικής υγείας και κοινωνικούς λειτουργούς).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, **(α)** διαδραματίζει το δικό της ρόλο στην εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), **(β)** καθίσταται υπεύθυνη για το μεγαλύτερο μέρος τόσο της δημοκρατικής εποπτείας, όσο και της νομοθεσίας αναφορικά με τις πολιτικές για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις, **(γ)** εξασφαλίζει με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο τον σεβασμό του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εντός της Ένωσης, **(δ)** βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τις εθνικές κυβερνήσεις, ενώ συνομιλεί τακτικά με 1) την κοινωνία των πολιτών, 2) εκπροσώπους των δικαστικών αρχών, 3) την ακαδημαϊκή κοινότητα και 4) τις αρχές επιβολής του νόμου, **(ε)** τις αρμοδιότητες της για τη νομοθεσία στους κρίσιμους τομείς της διαφάνειας και της προστασίας των

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια, ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, (στ) την αρμοδιότητα της για τη λήψη μέτρων της άμεσης και αποτελεσματικής καταπολέμησης κάθε διάκρισης, και (ζ) τη προστασία, εντός του εδάφους της Ένωσης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των πολιτών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία έχουν θεσπιστεί με τις Συνθήκες και τον κομβικής σημασίας Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Σε συνέχεια της τέταρτης ετήσιας έκθεσης (05.07.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της για το κράτος δικαίου στην Ελλάδα, η οποία καλύπτει μεταξύ άλλων τα εθνικά συστήματα δικαιοσύνης, θεσμικούς ελέγχους και ισορροπίες, παρατηρήθηκε ότι:

(1) Συνεχίζονται οι προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας του δικαστικού συστήματος, ιδίως όσον αφορά την ψηφιοποίηση, χωρίς να έχει επιτευχθεί ακόμα. Σύμφωνα με τον πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2023, ο χρόνος εκδίκασης αστικών και εμπορικών υποθέσεων στα πρωτοβάθμια δικαστήρια ήταν ο υψηλότερος στην ΕΕ, καθώς έφτανε τις 728 ημέρες το 2021.

(2) Εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές προκλήσεις όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης, ιδίως τη διάρκεια της δίκης, οι οποίες έχουν αυξηθεί περαιτέρω.

(3) Υφίστανται καθυστερήσεις στη λειτουργία του γραφείου συλλογής και επεξεργασίας δικαστικών στατιστικών στοιχείων, το οποίο δεν λειτουργεί ακόμη πλήρως. Τόσο ο δικηγορικός σύλλογος όσο και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών επικρίνουν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του γραφείου, καθώς δεν υπήρξε ορατή βελτίωση στην ποσότητα των στατιστικών στοιχείων που γίνονται δημόσια διαθέσιμα.

(4) Η κατάσταση της κοινωνίας των πολιτών εγείρει ανησυχίες, ιδίως όσον αφορά τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους τομείς.

(5) Η χώρα οφείλει να λάβει περαιτέρω μέτρα για την αξιολόγηση του ισχύοντος συστήματος εγγραφής των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων με την έναρξη διαρθρωμένου διαλόγου με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, και να αξιολογήσει κατά πόσον υπάρχει ανάγκη τροποποίησής του.

Απευθυνόμαστε στην Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συνοψίζοντας την κατάσταση της **Ελληνικής πραγματικότητας** στα ακόλουθα σημεία:

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια. ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

Α. Το πλαίσιο της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), ως Εθνικού Θεσμού για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και ανεξάρτητου συμβουλευτικού οργάνου της Πολιτείας (άρθρο 1 ν. 2667/1998, άρθρο 10 ν. 4780/2021), και ειδικότερα στο ρόλο της ως «γέφυρα» μεταξύ Πολιτείας και Κοινωνίας των Πολιτών αλλά και μεταξύ διεθνών προτύπων και εθνικής νομοθεσίας, με γνώμονα τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Σύμφωνα με την 3^η Περιοδική Έκθεση της ΕΕΔΑ για το 2008, σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- από τον Απρίλιο του 2007 έως σήμερα το Εθνικό Σχέδιο δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού παρέμεινε σχέδιο [βλέπε σελ. 2 έκθεσης].

- Παρόλες τις εξαγγελίες του Υπουργού Υγείας για τη δημιουργία Εθνικού μητρώου για την παιδική Υγεία, δεν έχει δημιουργηθεί κάτι σχετικό μέχρι σήμερα [βλέπε σελ. 3 έκθεσης].

- Συνεχίζεται η μη εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 1511 ΑΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 681 Γ ΚΠολΔικ, σχετικά με την λήψη της γνώμης του τέκνου πριν από κάθε απόφαση σχετικά με την γονική μέριμνα, εφόσον η απόφαση αφορά στα συμφέροντά του. Επίσης ο Άρειος Πάγος δεν ελέγχει αναίρετικά την παράλειψη ακρόασης του παιδιού, θεωρώντας ότι η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας σχετικά με την ωριμότητα του παιδιού ν' αντιληφθεί το συμφέρον του, αποτελεί εκτίμηση πραγματικού γεγονότος κατ' αρθρ. 561 ΚΠολΔικ. Συναφώς η ΕΕΔΑ τονίζει την ανάγκη να ιδρυθούν επιτέλους τα οικογενειακά δικαστήρια και η κοινωνική υπηρεσία που προβλέπεται από τον Ν.2447/1996 και που θα συντελέσουν στην πιο αποτελεσματική προστασία του συμφέροντος του παιδιού [βλέπε σελ. 5 έκθεσης].

- Επισημαίνονται ανεπάρκειες του Ν.3500/2006 σχετικά με το άρθρο 4 όπου προβλέπει την εφαρμογή του άρθρου 1532 ΑΚ (συνέπειες κακής άσκησης επιμέλειας τέκνου) μόνον επί άσκησης σωματικής βίας κατά ανηλίκου για λόγους σωφρονισμού, στο πλαίσιο της ανατροφής του, ενώ θα έπρεπε να την προβλέπει για κάθε πράξη βίας κατά ανηλίκου [βλέπε σελ. 7 έκθεσης].

- Η επιτροπή του ΟΗΕ θεωρεί όλες τις μορφές βίας (σωματική τιμωρία, bullying, σεξουαλική, λεκτική ή συναισθηματική παρενόχληση ή κακοποίηση) αλληλένδετες και συνιστά τη λήψη μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης [βλέπε σελ. 8 έκθεσης].

- Εκτός των μεθόδων έγκαιρης πρόληψης, είναι απαραίτητη η υλοποίηση συγκεκριμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης, τα οποία θα απευθύνονται σε κάθε ενδιαφερόμενο επαγγελματικό

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια, ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

κλάδο, που έρχεται σε επαφή με τα παιδιά, με αντικείμενο την αποκλειστική διερεύνηση των περιστατικών και το μετέπειτα χειρισμό τους [βλέπε σελ. 10 έκθεσης].

Παρόλες λοιπόν τις παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ, 15 χρόνια μετά:

(α) έχουμε μόνο ένα νόμο (4800/21) που επιχείρησε να αποκαταστήσει το αναχρονιστικό πλέον ελληνικό οικογενειακό δίκαιο και ειδικότερα ένα μέρος των θεμάτων που σχετίζονται με την επιμέλεια και τη γονική μέριμνα των ανηλίκων,

(β) τα ελληνικά δικαστήρια σπανίως εφαρμόζουν το άρθρο 1532 του ΑΚ σχετικά με τις συνέπειες της κακής άσκησης γονικής μέριμνας,

(γ) δεν έχει δημιουργηθεί Ειδικό Μητρώο Παιδικής Υγείας, πόσο μάλλον για θέματα ψυχικής υγείας ανηλίκων,

(δ) δεν έχουν δημιουργηθεί οικογενειακά δικαστήρια,

(ε) δεν έχουν θεσμοθετηθεί μορφές ψυχολογικής βίας, όπως το φαινόμενο της γονικής αποξένωσης, ως μορφής ενδοοικογενειακής βίας.

Λαμβάνοντας υπόψη δε ότι με αντιπροσωπεία της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συναντήθηκε η Πρόεδρος της ΕΕΔΑ Μαρία Γαβουνέλη την 7 Μαρτίου 2023, όπου συζητήθηκαν θέματα που αφορούν το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα στην Ελλάδα, με κύριες παρατηρήσεις (α) τις σημαντικές καθυστερήσεις στην απόδοση δικαιοσύνης στη χώρα μας με συνέπεια τη διαμόρφωση ενός κλίματος ατιμωρησίας και (β) την Έκθεση που επεξεργάζεται η ΕΕΔΑ για το θεσμικό πλαίσιο ελέγχου των υπηρεσιών ασφαλείας και πληροφοριών.

B. Την συνάντηση αντιπροσωπείας της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [Sophia IN 'T VELD (Πρόεδρος), οι Ευρωβουλευτές Κωνσταντίνος Αρβανίτης, Katarina Barley, Gwendoline Delbos-Corfield, και Patricia Chagnon (μέλη)], με τον Πρόεδρο της Ολομέλειας των Προέδρων Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, Δημήτρη Βερβεσό, στο Γραφείο Συνδέσμου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα, όπου έλαβε χώρα ενημέρωση για τα σοβαρά ζητήματα που αφορούν τη Δικαιοσύνη και το κράτος δικαίου στην Ελλάδα, όπως:

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια. ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

- στις τεράστιες καθυστερήσεις στην απονομή της Δικαιοσύνης σε όλους τους δικαιοδοτικούς κλάδους, που αγγίζουν τα όρια της αρνησιδικίας και κλονίζουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στο δικαστικό σύστημα,
- στο αίτημα για ενίσχυση της δικαστικής ανεξαρτησίας (ιδίως υπό την έκφανση της de facto ανεξαρτησίας), που προϋποθέτει την αποκοπή του ομφάλιου λώρου μεταξύ εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας, μέσω της απαγόρευσης κατάληψης δημοσίων θέσεων από συνταξιούχους δικαστές, για ορισμένο χρονικό διάστημα μετά την αφυπηρέτησή τους,
- στην αναγκαία βελτίωση των υποδομών στα δικαστήρια της χώρας, και την κάλυψη των τεράστιων οργανικών κενών δικαστικών υπαλλήλων, τα οποία καθιστούν την ψηφιακή δικαιοσύνη «αδειανό πουκάμισο»,
- έλλειψη των αναγκαίων εποπτικών κρατικών μηχανισμών ελέγχου, σε όλο το φάσμα της δημόσιας ζωής (συγκοινωνίες, αθέμιτες πρακτικές πρακτικών ισχυρών οικονομικών συσσωματώσεων, πληθωριστική έκρηξη), ενισχύοντας, έτσι, παραβατικές συμπεριφορές.

Γ. Την συνάντηση της Επιτροπής, τον Συνήγορο του Πολίτη, Ανδρέα Ποττάκη.

1. Εφαρμογή του Ν.4800/21

Το «Παιδί με 2 Γονείς» με σχετικό αίτημα του, την 1^η Μαρτίου 2022 προς το Πρωτοδικείο Πειραιά έλαβε πρόσβαση σε δικαστικές αποφάσεις που αφορούν σε θέματα επιμέλειας τέκνων πριν και μετά την εφαρμογή του Ν.4800/21. Το αίτημα έγινε δεκτό από τον Πρόεδρο πρωτοδικών Πειραιά και η διαδικασία ανάκτησης αποφάσεων διήρκησε μέχρι τον Ιανουάριο του 2023.

(Πηγή: <https://achildneeds2parents.gr/%ce%ad%cf%81%ce%b5%cf%85%ce%bd%ce%b1-%ce%b4%ce%b9%ce%ba%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8e%ce%bd-%ce%b1%cf%80%ce%bf%cf%86%ce%ac%cf%83%ce%b5%cf%89%ce%bd-%ce%bf%ce%b9%ce%ba%ce%bf%ce%b3%ce%b5%ce%bd/>)

Σκοπός του αιτήματος ήταν η διεπιστημονική μελέτη της εφαρμογής του νόμου σε συνεργασία με την κα Κονδύλη Ιωάννα Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αστικού Δικαίου, Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ, τον κο Καραμανώλη Γεώργιο, Αναπληρωτή Καθηγητή Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Βιέννης Αυστρίας, τον κο Καλαϊτζάκη Ευάγγελο, Αναπληρωτή Καθηγητή Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης, την κα Δάλλα

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια, ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

Χριστίνα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Η μελέτη διήρκεσε ένα χρόνο σε επίπεδο συλλογής και αποδελτίωσης αποφάσεων. Την τεχνική διαχείριση ανέλαβαν οι συνεργαζόμενοι δικηγόροι Κωνσταντίνα Κουραχάνη και Βασίλειος Ανθυμίδης.

Τα αποτελέσματα της προαναφερθείσας μελέτης παρουσιάσθηκαν για πρώτη φορά στο Διεθνές Συνέδριο Κοινής Ανατροφής που διεξήχθη στην Αθήνα, 5-7 Μαΐου 2023, με προφορική ανακοίνωση υπό τον τίτλο «**Νόμος 4800/2021 για τη συνεπιμέλεια στην Ελλάδα: game-changer ή ευχολόγιο;**», από τον Δρ. Καλαϊτζάκη Ευάγγελο, Αναπληρωτή Καθηγητή Ιατρικής Σχολής, Πανεπιστημίου Κρήτης.

Τα συμπεράσματα της έρευνας ήταν τα εξής: (α) Σε 4/10 περιπτώσεις αιτήσεων επιμέλειας, υπάρχει αίτημα συνεπιμέλειας ή αποκλειστικής επιμέλειας και από τους δύο γονείς, (β) Συνεπιμέλεια αποδίδεται μόνο στο 9% επί του συνόλου των εκδικαζόμενων υποθέσεων και εξαιρετικά σπάνια είναι ισόχρονη, (γ) ακόμη σπανιότερα οι αναφερόμενοι λόγοι αποκλειστικής επιμέλειας σχετίζονται με την ακαταλληλότητα του ενός γονέα, (δ) ο χρόνος επικοινωνίας του μη ασκούντος την επιμέλεια γονέα εξακολουθεί να κινείται σε επίπεδα πολύ κατώτερα του 1/3 του συνολικού χρόνου, (ε) ο Ν.4800/21 δεν φαίνεται να εφαρμόζεται από τους δικαστικούς λειτουργούς.

2. Διεθνές περιοδικό για τα δικαιώματα των παιδιών 24 (2016) 330-357

Σύμφωνα με τον Καθηγητή Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, Ηλία Μπαντέκα, Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Brunel (<https://achildneeds2parents.gr/διεθνές-περιοδικό-για-τα-δικαιώματα-τ/>), υπάρχουν πολλοί λόγοι που οι Έλληνες δικαστές αποφασίζουν, με τον τρόπο που αποφασίζουν, στις υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, όπως αναφέρεται το πρόβλημα της «διεκπεραιωτικής λογικής» και της «δημοσιουπάλληλικής αντίληψης» με την οποία αντιμετωπίζουν οι δικαστές αυτές τις υποθέσεις. Αυτή η αντιμετώπιση υποθέσεων οικογενειακού δικαίου οδήγησε στην εισαγωγή του Ν.4800/21, όπου ουσιαστικά έθεσε βασικούς κανόνες για την διαχείριση αυτών των υποθέσεων. Ο νόμος αυτός εισήχθη όχι μόνο για να δημιουργήσει μια κουλτούρα διαζυγίου στους πολίτες της χώρας (αυτή της από κοινού και εξίσου άσκηση γονικής μέριμνας και μετά από την διάσπαση της συμβίωσης των γονέων), αλλά κυρίως για να θέσει κανόνες στους δικαστικούς λειτουργούς για τον τρόπο που διαχειρίζεται η δικαστική εξουσία τέτοιου είδους υποθέσεις. Οι κανόνες προέρχονται από τις επιταγές των σύγχρονων επιστημών σε σχέση με ζητήματα ψυχικής υγείας (παιδιών και ενηλίκων), αλλά και με διατάξεις υπερνομοθετικής ισχύος, τις οποίες η χώρα μας ως μέρος του σύγχρονου δυτικού κόσμου οφείλει να ακολουθεί. Παρόλα αυτά, όπως προκύπτει από την

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια, ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

πρόσφατη, προαναφερθείσα έρευνα μας, ένα χρόνο μετά την ψήφισή του ο προαναφερόμενος νόμος, επί το πλείστο δεν εφαρμόζεται από τους δικαστικούς λειτουργούς της χώρας.

3. Ανάγκη δημιουργίας συνθηκών ακρόασης των παιδιών από τα δικαστήρια σε θέματα οικογενειακών διαφορών

Η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 1511 ΑΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 681 Γ ΚΠολΔικ, σχετικά με τη λήψη της γνώμης του τέκνου πριν από κάθε απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα, εφόσον η απόφαση αφορά τα συμφέροντά του και την προσωπική του βούληση, πραγματοποιείται περιστασιακά. Όταν δε αυτή πραγματοποιείται, είναι σε συνθήκες που δεν επιτρέπουν στα ανήλικα παιδιά να εκφραστούν ελεύθερα, σε οικείο περιβάλλον, ενώ τα πρόσωπα που συμμετέχουν στη συνέντευξη στερούνται της απαραίτητης ειδίκευσης. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της ακρόασης είναι οι δικαστικοί λειτουργοί που χειρίζονται υποθέσεις οικογενειακού δικαίου να λαμβάνουν επιστημονική επιμόρφωση στο πεδίο της ψυχιατροδικαστικής παιδιών και εφήβων, ενώ καθίσταται απαραίτητη η ανάπτυξη και η διδασκαλία των πιο αποτελεσματικών εισαγγελικών πρακτικών. Ο δικαστικός λειτουργός πριν από οποιαδήποτε δικαστική απόφαση πρέπει να έχει την άμεση συνδρομή του ειδικού ψυχικής υγείας που έχει επιληφθεί της υπόθεσης.

Συνεπώς θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα επιστημονικό πρωτόκολλο ακρόασης ανηλίκων με τη συνδρομή νομικών και ειδικών ψυχικής και κοινωνικής υγείας, το οποίο θα προβλέπει εκτός από τον τρόπο ακρόασης και τον τρόπο αποθεραπείας του ανηλίκου ο οποίος υποβάλλεται σε μια ψυχοφθόρα διαδικασία. Είναι καθημερινό φαινόμενο στην Ελλάδα, η ακρόαση να εφαρμόζεται χωρίς καμία ειδική γνώση από τους δικαστικούς, σε μη φιλικό προς τον ανήλικο περιβάλλον, χωρίς καμία πρόβλεψη για τη αντιμετώπιση του μετατραυματικού στρες. Κυρίως όμως η διαδικασία αυτή αντί να αξιολογεί το βαθμό διάρρηξης των σχέσεων τείνει να αντικαταστήσει τη λήψη αποφάσεων από το δικαστικό λειτουργό και να τη μεταθέτει σε ένα ανήλικο το οποίο είναι συχνά υπό την επιρροή της χειραγώγησης τους ενός γονέα ή ακόμα και υπό το καθεστώς της γονικής αποξένωσης. Ως εκ τούτου είναι προφανές ότι μια τέτοια πρακτική συχνά εργαλειοποιείται από το γονέα ο οποίος επιδιώκει την ακρόαση με τον ανεπαρκή και άκρως αντιεπιστημονικό τρόπο που λαμβάνει χώρα ώστε να εξασφαλίσει τελικά τη νομιμοποίηση της υφιστάμενης κατάστασης δηλαδή της χειραγώγησης ή της αποξένωσης.

Η διαδικασία της δικαστικής διαμεσολάβησης, με την έννοια της ακρόασης του τέκνου από τον δικαστικό λειτουργό («λήψη γνώμης τέκνου») σε υποθέσεις που άπτονται της γονικής μέριμνας,

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια, ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

επιμέλειας και επικοινωνίας, επειδή με τη σημερινή μορφή της είναι αναποτελεσματική και πιθανώς τραυματική για τους ανήλικους, πρέπει να αναμορφωθεί: σκοπός της πρέπει να είναι, όχι να «αποφασίζει» το παιδί ποιος γονέας θα αναλάβει την επιμέλειά του, αλλά να αξιολογείται ο βαθμός «διάρρηξης σχέσεων» (αποξένωσης) του τέκνου και ο επηρεασμός της βούλησης του από τον έχοντα την αποκλειστική επιμέλεια γονέα. Η διαδικασία είναι εκτός γνωστικού πεδίου των δικαστικών λειτουργιών - οι οποίοι όπως αναφέρθηκε συχνά υπολείπονται σε βασικές γνώσεις ψυχιατροδικαστικής - και για αυτό τον λόγο είναι απαραίτητη η παρουσία και συμβολή ειδικών ψυχικής υγείας κατά την ακρόαση του ανηλίκου.

Βεβαίως, η αξία του έργου των δικαστικών λειτουργιών αναγνωρίζεται, αλλά για να είναι παραγωγική η εφαρμογή του άρθρου 1511 ΑΚ, καθίσταται απαραίτητη η συνεργασία των δικαστηρίων με ειδικούς ψυχικής υγείας και ειδικά, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, με επιστήμονες που έχουν λάβει εκπαίδευση στην ψυχιατροδικαστική.

4. Γονική Αποξένωση

Με τον όρο γονική αποξένωση περιγράφεται η άνευ βάσιμων λόγων απροθυμία, η άρνηση και σε κάποιες περιπτώσεις η απόρριψη επαφής του παιδιού με τον έναν γονέα (Baker & Eichler, 2016), ως απόρροια της επίμονης και μεθοδικής χρήσης συγκεκριμένων μοτίβων αποξενωτικής συμπεριφοράς του έτερου γονέα (Verrocchio, Baker & Bernet, 2016), που έχει σκοπό να βλάψει την ποιότητα της σχέσης παιδιού – στοχευόμενου γονέα (Harman, Biringen, Ratajack, Outland & Kraus, 2016a; Lorandos, Bernet & Sauber, 2013). Ο αποξενωτής γονέας δύναται να εφαρμόσει μια σειρά συμπεριφορών έναντι του τέκνου με σκοπό να απομακρύνει ψυχικά, καθώς και ως φυσική παρουσία στις περιπτώσεις των διπυρηνικών οικογενειών, τον έτερο γονέα.

A. Επιστημονική καταγραφή εκφάνσεων πρακτικών γονικής αποξένωσης:

1. συνεχής άσκηση κακόβουλης κριτικής εις βάρος του στοχευόμενου γονέα παρουσία του παιδιού
2. διάδοση «κατασκευασμένων» αφηγημάτων που περιλαμβάνουν είτε μία στρεβλή εκδοχή της πραγματικότητας, είτε αναληθή γεγονότα, και αφορούν στην προσωπικότητα, τον τρόπο ζωής, τον τρόπο ανατροφής/διαπαιδαγώγησης του ανηλίκου από τον στοχευόμενο γονέα (Jaffe, Thakkar & Piron, 2017), τα οποία το παιδί πειθαναγκάζεται να αναπαράγει σε συγγενείς, δασκάλους, κοινωνικούς λειτουργούς, ιατρούς (Dunne & Hedrick, 1994)

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια. ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

3. απόσυρση ή/και άρνηση συναισθηματικής ανταπόκρισης (Binggeli, Hart & Brassard, 2001) περιφρόνηση, πρόκληση ενοχών (Baker & Darnall, 2006) και ταπείνωση του παιδιού, όταν εκδηλώνει αισθήματα αγάπης κι εγγύτητας στον στοχευόμενο γονέα (Baker & Verrocchio, 2015)
4. κατατρομοκράτηση του παιδιού, μέσω της διαμόρφωσης εντυπώσεων ότι ο στοχευόμενος γονέας είναι «επικίνδυνος», «ακατάλληλος να ασκήσει το γονικό καθήκον του», «ασταθής» χαρακτήρας (López, Iglesias & García, 2014)
5. εξαναγκασμός του παιδιού να «κατασκοπεύει» τον στοχευόμενο γονέα και να μεταφέρει τις πληροφορίες στον γονέα εξάρτησης
6. εξαναγκασμός του παιδιού να πετάξει ρούχα, δώρα, φωτογραφίες του στοχευόμενου γονέα, επιχειρώντας με αυτόν τον τρόπο τον «συμβολικό θάνατό του» (Harman & Biringen, 2018) καθώς και να αποκαλεί «πατέρα» ή «μητέρα» έναν τρίτο ενήλικο (Verrocchio, Baker & Marchetti, 2017)
7. ηθική και υλική επιβράβευση του παιδιού, όταν αποκρύπτει πληροφορίες από τον στοχευόμενο γονέα (Verrocchio, Baker & Marchetti, 2017)
8. μετάδοση ελλিপών, παραπλανητικών ή αναληθών πληροφοριών στον στοχευόμενο γονέα, συχνά, με αποτέλεσμα, αφενός ο ίδιος να απουσιάζει από τις «σημαντικές στιγμές» της ζωής του παιδιού του, αφετέρου το παιδί να βιώνει αισθήματα απόρριψης κι εγκατάλειψης (Logandos, 2013)
9. πρόωρη εμπλοκή του παιδιού σε ζητήματα προς επίλυση, όπως νομικά ή οικονομικά, που αφορούν σε ενήλικους (Balmer, Matthewson & Haines, 2017) κι επομένως άκαιρη ενηλικίωσή του
10. εξαναγκασμός του παιδιού να επιλέξει έναν από τους δύο γονείς του, με συνέπεια την απόρριψη μέρους της ταυτότητάς του ή την εμφάνιση αισθήματος ντροπής
11. σκόπιμη παρεμπόδιση ή/και ματαίωση επικοινωνίας (δια ζώσης, τηλεφωνικής) παιδιού – στοχευόμενου γονέα (Reay, 2011) και ταυτόχρονα μεταβίβαση της ευθύνης στο τέκνο για τη μη συμμόρφωση στις δικαστικές εντολές (Joshi, 2016), μέσω της οποίας το παιδί εκπαιδεύεται ατύπως να συμπεριφέρεται με αντικοινωνικό τρόπο
12. αποκλεισμός της πρόσβασης του στοχευόμενου γονέα σε ακαδημαϊκά και ιατρικά έγγραφα ή πληροφορίες που αφορούν στο παιδί (Baker & Darnall, 2006; López, Iglesias & García, 2014)

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια. ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

13. υπονόμηση της σχέσης του παιδιού με την ευρύτερη οικογένεια του στοχευόμενου γονέα ή/και απαγόρευση επαφής με τους λοιπούς συγγενείς που συνεπάγεται την αποκοπή του ανηλίκου από το κοινωνικό δίκτυο του στοχευόμενου γονέα (Worenklein, 2013).

Β. Οι προαναφερθείσες πρακτικές θεωρούνται βίαιες, επειδή δύνανται να προκαλέσουν στους αποδέκτες, και συγκεκριμένα στα παιδιά, «ψυχολογική βλάβη» και «κακή ανάπτυξη», ακόμη και όταν δεν εφαρμόζονται, ταυτόχρονα, στο σύνολό τους (Baker, 2005).

Γ. Επιπροσθέτως, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ) ορίζει τη βία ως: «τη σκόπιμη χρήση σωματικής βίας ή δύναμης, απειλούμενης ή πραγματικής, εναντίον του εαυτού μας, ενός άλλου ατόμου ή εναντίον μιας ομάδας ή κοινότητας, που είτε οδηγεί είτε έχει πολλές πιθανότητες να οδηγήσει σε τραυματισμό, θάνατο, ψυχολογική βλάβη, κακή ανάπτυξη ή στέρηση».

Δ. Οι σύγχρονες έρευνες καταδεικνύουν, ότι τα παιδιά, που έχουν αποξενωθεί ή ευρίσκονται σε διαδικασία αποξένωσης από τον έναν γονέα τους, έχουν πολλές πιθανότητες να εμφανίσουν, μεταξύ άλλων, συναισθηματικές δυσκολίες (χαμηλή αυτοεκτίμηση, αισθήματα απόρριψης και εγκατάλειψης, κατάθλιψη, απουσία αμφιθυμίας ή τύψεων όταν εκδηλώνουν αδιαφορία στον στοχευόμενο γονέα, έλλειψη ενσυναίσθησης), συμπεριφορικές δυσκολίες (αδυναμία οριοθέτησης ή διαχείρισης θυμού), διαταραχές άγχους, χαμηλή κοινωνική προσαρμογή, ψυχοσωματικά συμπτώματα, οργανικές βλάβες (π.χ. υψηλή αρτηριακή πίεση) καθώς και αισθητή πτώση στις ακαδημαϊκές επιδόσεις τους (Harman & Biringen, 2016; Amato, 2001; Douglas & Hines, 2016b; Θεοδοσίου-Τρυφωνίδου, 2015; Turkat, 2005; Turkat, 2016; Mehta, 2021).

Ε. Οι παραπάνω εκτιθέμενες επιπτώσεις στην ψυχολογική και κοινωνική ευεξία (well-being) του ανηλίκου αποτελούν μία αξιόπιστη ταυτοποίηση ομάδων συμπτωμάτων (Saini, Drozd & Olesen, 2017) που παρατηρούνται σε παιδιά, τα οποία πλήττονται από τη δυσμενή κατάσταση της γονικής αποξένωσης. Ο όρος «Παιδί Επηρεαζόμενο Από Δυσχέρεια Σχέσης των Γονέων» που είναι καταχωρισμένος στην πιο πρόσφατη έκδοση του ταξινομητικού εγχειριδίου DSM-V (σ. 357) με κωδικό V61.29 (Z62.898) περιγράφει ένα ευρύ φάσμα μορφών συμπεριφοράς, οι οποίες δύνανται να επιφέρουν αρνητικές συνέπειες στον ψυχισμό των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων των αποξενωτικών μορφών συμπεριφοράς του γονέα ή φροντιστή (Bernet, Wamboldt & Narrow, 2016; Templar, Matthewson, Haines, & Cox, 2016).

5. Γονική Αποξένωση ως μορφή Ενδοοικογενειακής Βίας

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια, ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

Η γονική αποξένωση είναι μία μορφή βίας και δη ενδοοικογενειακής, επειδή συντελείται μεταξύ των μελών του οικογενειακού συστήματος. Σημειωτέων, ότι ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) ορίζει την ενδοοικογενειακή βία ως: «κάθε βίαιη πράξη που προκαλείται από ένα μέλος της οικογένειας σε άλλο, εννοιολόγηση που εμπεριέχει την παιδική κακοποίηση».

Ως «θύμα» ενδοοικογενειακής βίας θεωρείται κάθε άτομο που έχει υποστεί βλάβη συμπεριλαμβανομένου του «ψυχικού τραυματισμού και του συναισθηματικού πόνου». Ειδικότερα, τα παιδιά που εκτίθενται επανειλημμένως σε περιστατικά βίας (σωματικής, ψυχολογικής, λεκτικής), είτε είναι άμεσοι είτε έμμεσοι αποδέκτες (π.χ. παρακολουθώντας σκηνές βίας με εμπλεκόμενους τους γονείς τους), θεωρούνται θύματα ενδοοικογενειακής βίας (Hillis, Mercy & Saul 2017).

Είναι αξιοσημείωτο, ότι στη χώρα μας η συγκεκριμένη περίσταση, η γονική αποξένωση, εξελίσσεται σε κοινωνική «μάστιγα», η οποία προσβάλλει όλα τα είδη των οικογενειών (άθικτες, εκτεταμένες, και πολύ περισσότερο διπυρηνικές, οι οποίες ευρίσκονται σε αντιδικία για την ρύθμιση της επιμέλειας των τέκνων).

Συνοψίζοντας

Το «Παιδί με 2 Γονείς» έχει κάνει επανειλημμένες εκκλήσεις, αιτήματα και επικοινωνίες προς τα αρμόδια Υπουργεία και Φορείς επί πλείστων θεμάτων του αντικειμένου μας αλλά η ανταπόκριση των εμπλεκόμενων Υπουργείων και Φορέων υπήρξε μέχρι σήμερα περιορισμένη.

Με βάση το σύνολο των παραπάνω παρατιθέμενων στοιχείων, με την παρούσα επιστολή - έκκληση μας, απευθυνόμαστε στην αρμόδια Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, προκειμένου να συμβάλλει αρμοδίως και εγκαίρως, οπουδήποτε κατά την κρίση της απαιτείται, για την αντιμετώπιση του φλέγοντος θέματος της Ελληνικής Κοινωνίας, το οποίο άπτεται του πυρήνα της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών στην Ελλάδα όπως αναλυτικά περιγράψαμε παραπάνω, με στόχο:

(α) την προστασία της Οικογενειακής ζωής με ισότιμη πρόσβαση και ανατροφή των παιδιών από αμφοτέρους τους γονείς τους, όταν αυτοί βρίσκονται εν ζωή και δεν έχουν κριθεί ακατάλληλοι από το δικαστήριο,

(β) στην ανάγκη ίδρυσης Οικογενειακών Δικαστηρίων και κοινωνικών υπηρεσιών, όπως προβλέπεται από τον Ν.2447/1996,

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια, ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents

Κάθε παιδί χρειάζεται 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

A Child Needs 2 Parents AMKE

www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180

ΔΟΥ : Νίκαιας

ΓΕΜΗ : 163404007000

(γ) στη διασφάλιση υγιών οικογενειακών αλληλεπιδράσεων αναγνωρίζοντας την περίπτωση της γονικής αποξένωσης, καθώς και τις μορφές συμπεριφοράς που ωθούν σε αυτή, ως μία μορφή ενδοοικογενειακής βίας και ως ένα φαινόμενο που σταδιακά οδηγεί σε κοινωνική παθολογία και χρήζει προσοχής και αντιμετώπισης από την πολιτεία,

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων και βρισκόμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω πληροφορίες και επικοινωνία δια ζώσης ή διαδικτυακά.

Με εκτίμηση,

Το Δ.Σ. της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας «Παιδί με 2 Γονείς»

Ο Πρόεδρος Ζαχαράτος Γιάννης

6977 985471

<https://www.achildneeds2parents.gr/>

 Παναγή Τσαηδόρη 309
Νίκαια, ΤΚ: 18453

 6977985471
6972055777

 info@achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents.gr

 @achildneeds2parents